

T Á J É K O Z T A T Ó

az öregségi nyugdíjra jogot adó szolgálati idők és jövedelmek egyeztetési eljárásának új rendjéről

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) „a nyilvántartás adatainak egyeztetése és a szolgálati idő, jogosultsági idő igazolása” című IX. fejezete rendelkezik többek között arról, hogy a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a biztosított, volt biztosított (a továbbiakban együtt: biztosított) biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyaira és kereseteire, jövedelmeire vonatkozó, nyilvántartásba bejelentett adatokat a biztosítottal hatósági eljárás keretében egyezteti.

A 2013. január 1-jétől hatályos előírások szerint az egyeztetési eljárás a biztosított elektronikus ügyintézés keretében benyújtott kérelmére vagy hivatalból indulhat meg.

A nyugdíjbiztosítási adategyeztetés céljának ismertetését megelőzően azonban fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a nyugdíjbiztosítási adategyeztetés 2013. január 1-jei hatállyal történt bevezetésével egyidejűleg hatályát veszítették a Tny. 68. §-a, illetve 96. § (8) és (9) bekezdései, tehát megszűnt annak a lehetősége, hogy a biztosított a nyugdíjbiztosítási igazgatósági szervtől

- legfeljebb naptári évenként egyszer a szolgálati idejének, továbbá nő esetén a Tny. 18. § (2b)-(2d) bekezdései szerinti (40 év szolgálati év utáni) jogosultsági idejének határozattal történő megállapítását, illetve

- korlátozás nélkül a biztosítási jogviszonyokra és a keresetekre, jövedelmekre vonatkozóan a bejelentett adatokról igazolás kiállítását kéri.

Természetesen a biztosított 2013. január 1-jétől kezdődően is jogosult arra, hogy megismerje a nyugdíjbiztosítási nyilvántartásban róla szereplő adatokat, azonban ettől az időponttól a biztosított a számára kialakított új lehetőségek (kivonat, illetve hatósági bizonyítvány) szervesen illeszkednek a nyugdíjbiztosítási adategyeztetés rendszeréhez.

A honvédségi szervezetek részére a Nyugdíjbiztosítási Szervek által megküldött korkedvezmény megállapításához szükséges szolgálati idő és nyugdíjbiztosítási járulék köteles jövedelmek igazolásával kapcsolatosan alkalmazandó eljárással már foglalkoztunk és a végrehajtandó feladatokat részleteiben bemutattuk a 478-60/2013. számú HVK Személyzeti Csoportfőnökség és a HM Védelemgazdasági Hivatal közös tájékoztatójában, amely valamennyi katonai szervezet részére kiadásra került.

A nyugdíj alapjául szolgáló szolgálati idők, és ezen időszakok alatt megszerzett keresetek és jövedelmek meghatározó jelentőséggel bírnak a majdani nyugdíj megállapításánál, ezért a személyi állomány minden bizonnyal kiemelt figyelemmel fogja kísérni a hivatalból indított adategyeztetési eljárást.

Erre való tekintettel, az úgynevezett egyeztetési eljárással kapcsolatosan az alábbi átfogó tájékoztatót adjuk.

I. Az egyeztetési eljárás célja

A biztosítási jogviszonyokon alapuló adatokat (szolgálati idők és jövedelmek) a foglalkoztatók, a Magyar Honvédség esetében a központi pénzügyi feladatokat ellátó HM Védelemgazdasági Hivatal (és annak jogelőd szervezetei) jogszabályi kötelezettségüknek eleget téve jelentik be a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervekhez, ahol azok nyilvántartásba, majd megőrzésre kerülnek, és a majdani nyugdíj igénylésekor a jogszerzés elbírálásának az alapját fogják képezni. (2010-ig az adatokat a nyugdíjbiztosítási igazgatóságokhoz kellett bejelenteni, ezt követően azonban az adóhatósághoz kell teljesíteni a bejelentést, amely továbbítja (továbbította) az adatokat a nyugdíjbiztosítási igazgatóságokhoz.)

Annak érdekében, hogy biztosítani lehessen azt, hogy a nyilvántartás az egyes biztosítottakra vonatkozóan teljes körű és pontos adatokat tartalmazzon, szükséges az adatoknak a biztosítottakkal történő egyeztetése, amelynek keretében lehetőség nyílik az esetlegesen hiányos adatok kiegészítésére, a nyilvántartásba különböző okok miatt be nem jelentett, biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony bizonyítására, illetőleg szolgálati időnek minősülő időszakok elismerésére és nyilvántartásba vételére vagy éppen a kereseti, jövedelmi adatok pontosítására.

Összességében, az adategyeztetés célja tehát az, hogy még a biztosított aktív életpályája során jogszerzési szempontból elismert szolgálati idő és jövedelmi adatok álljanak a rendelkezésre. Az adategyeztetés eredményeként pedig a hiteles nyugdíjbiztosítási nyilvántartás a biztosítottak által ismert legyen, az velük egyeztetett és általuk elfogadott adatokat tartalmazzon. Természetesen ez nem csupán az érintett személy számára előnyös, hanem a majdani nyugdíj megállapítás során a nyugellátást megállapító szerv munkáját is lényegesen megkönnyíti, mivel valós (már egyeztetett), jogszerzési szempontból már elismert adatok alapján – az ügyintézési idő lerövidülésével – gyorsabb nyugdíj megállapítást tesz majd lehetővé.

II. A biztosított, a foglalkoztató és a szolgálati idő meghatározása

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) tételesen meghatározza, hogy kik minősülnek foglalkoztatónak, vagy, hogy melyek azok a foglalkoztatásra, kereső tevékenységre irányuló jogviszonyok, amelyek a törvény erejénél fogva (természetesen a járulék megfizetése mellett) biztosítási kötelezettséget keletkeztetnek. Ennek megfelelően:

Biztosított a Tbj. alapján a munkaviszonyban, közalkalmazotti, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban álló személy, a **Magyar Honvédség**, a rendvédelmi szervek, az Országgyűlési Őrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal **hivatásos állományú tagja**, a **Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja**, a **katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona**, tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik. Ezen túlmenően biztosítottnak minősül még például a szövetkezet tagja, az egyéni vállalkozó, a társas vállalkozás tagja, a bedolgozó, a mezőgazdasági őstermelő, ha tevékenysége megfelel a törvényben meghatározott követelményeknek.

Foglalkoztató a Tbj. értelmében - a teljesség igénye nélkül - bármely jogi és természetes személy, egyéni vállalkozó, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, aki biztosítottat foglalkoztat.

Szolgálati idő a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony azon időszaka, amelyre az előírt járulékot a biztosítottól levonták, illetve az egyéni vállalkozók és a társas vállalkozás tagjai esetében megfizették.

Fontos azonban kitérni azokra az időtartamokra is, amelyek nem biztosítási kötelezettség alapján minősülnek szolgálati időnek. Ilyen idők például az 1998. előtt nappali tagozaton folytatott felsőfokú tanulmányok időtartama, vagy a sorkatonai, tartalékos katonai szolgálat időtartama. Emellett pedig nem szabad figyelmen kívül hagyni a gyermekgondozási segély, az álláskereső (a munkanélkülieknek vagy álláskeresőknak járó), vagy a megváltozott képességű személyeket megillető (rehabilitációs) ellátásokat, amelyek folyósításával egyidejűleg járulékfizetés is történik. Ezek az előzőekben felsorolt folyósítási időtartamok szintén szolgálati időnek minősülnek. Végezetül pedig meg kell említeni azt a gyakran előforduló helyzetet is, amikor a házastárs, fizetés (illetmény) nélküli szabadságra megy azért, mert a férj vagy feleség külföldi szolgálatot teljesít és ő erre az időszakra kiköltözik a családdal együtt külföldre. Ebben az esetben az érintett házastársnál érhetően nem áll fenn a biztosítási jogviszony, azonban van lehetősége szolgálati idő szerzésére, mivel ha megállapodást köt az illetékes társadalombiztosítási szervezettel - a külföldi tartózkodásának az idejére – a meghatározott nyugdíjjárulék befizetésének vállalásával, akkor ezen időszak is szolgálati időnek minősülhet.

III. Az egyeztetési eljárás

Elsőként, 2014. augusztus 25-től kezdődően, az 1955-1959. között született biztosítottak esetében kerül sor az adategyeztetési eljárásra 2014. december 31-ig, meghatározott ütemterv alapján.

Ezt követően, 2015. január 1-jétől ötéves korcsoportokban (1960-1964., 1965-1969.) az 1960-ban vagy ezt követően születettek jogosultsági időszakainak egyeztetésére kerül majd sor.

Az 1955. előtt születettek esetében hivatalból már nem kerül sor az egyeztetésre, az kérelemre végezhető el.

Az egyeztetési eljárásban – mind hivatalból, mind pedig kérelemre történő ügyindítás esetén főszabály szerint első fokon az érintett lakóhelye szerint illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal nyugdíjbiztosítási igazgatósága jár el.

A Tny. végrehajtására kiadott 168/1997. (X.6.) Kormányrendelet (TnyR.) 3. § b) pontja alapján a főszabálytól eltérően a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel az adategyeztetési eljárás első fokon történő lefolytatására, amennyiben

- a biztosítottnak nincs magyarországi lakóhelye,
- a biztosított az egyeztetési eljárás során jelzi, hogy a vonatkozó uniós rendeletek vagy szociális biztonsági egyezmény hatálya alá tartozó, külföldön szerzett szolgálati idővel

rendelkezik, illetve erről a szolgálati időről, jogosultsági időről szóló hatósági bizonyítvány kiállítása iránti kérelmében tájékoztatást kér,

- **a biztosított szolgálati viszonyban áll fegyveres szervvel, a Magyar Honvédséggel vagy a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatl,**

- **a biztosított, volt biztosított korábban szolgálati viszonyban állt valamelyik nemzetbiztonsági szolgálattal (Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat, Alkotmányvédelmi Hivatal, Információs Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat).**

Ez tehát azt jelenti, hogy a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú tagjai esetében a hivatalból indított adategyeztetési eljárást a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, míg a kormánytisztviselők, valamint a közalkalmazottak és munkavállalók esetében a lakóhely szerint illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal nyugdíjbiztosítási igazgatósága fogja kezdeményezni.

Az adategyeztetési eljárás elindítását megelőzően a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, illetve az érintett lakóhelye szerint illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal nyugdíjbiztosítási igazgatósága tájékoztató levelet küld ki minden érintett részére, amelyben felhívják az adategyeztetés céljára a figyelmet és tájékoztatást adnak az eljárás pontos menetéről. Ebben a tájékoztató levélben külön felhívják a figyelmet az elektronikus ügyintézés lehetőségére és annak módjára. (Az ONYF honlapján a www.onyf.hu oldalon – az Ügyfélkapu eléréséhez szükséges regisztrációt követően – van lehetőség az eljárás elektronikus megindítására. Ennek hiányában papír alapú ügyintézés kerül végrehajtásra.)

1.) Az eljárás hivatalos megindítását követően 10 napon belül a nyugdíjbiztosítási szerv értesíti a biztosítottat az eljárás menetéről, továbbá végzés formájában részletes kimutatást küld a nyugdíjbiztosítási nyilvántartásban az érintettől nyilvántartott adatokról, amelyek a következők lesznek:

- a biztosításban töltött időszakok, az egyéb szolgálati idők, nők esetén (a 40 év utáni) kedvezményes öregségi teljes nyugdíjához szükséges jogosultsági idők,
- a foglalkoztatók adatai,
- az 1987. december 31-ét követő időszakra vonatkozó nyugdíjjárulék köteles keresetek, jövedelmek,
- az 1987. december 31-ét követő időszakra vonatkozóan a foglalkoztató által levont, befizetett nyugdíjjárulék,
- azok a szolgálati időnek minősülő időszakok, amelyek után nem történt járulék-, vagy nyugdíjjárulék megfizetése (ezek az ún. kieső idők).

Az érdemi egyeztetés akkor veszi kezdetét, amikor a nyugdíjbiztosítási szerv a biztosított részére megküldi a végzést, amelyben a nyilvántartásában szereplő – a fentiekben részletezett – adatok kerülnek kimutatásra.

2.) Az egyeztetés második lépéseként a biztosítottnak - a végzéssel megküldött kimutatás vele való közlését követően - 90 napja van arra, hogy a nyugdíjbiztosítási szerv részére jelezze azokat az általa ismert adatokat, amelyeket a kimutatás nem tartalmaz, vagy amelyek eltérnek az ott nyilvántartott adatoktól.

Természetesen a biztosítottnak az általa új vagy kifogásolt adatokat igazoló okiratokat (pl.: munkakönyv, leckekönyv, katonakönyv, társadalombiztosítási kiskönyv, munkáltatói igazolás stb.) meg kell, hogy küldje a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek.

Amennyiben a biztosított elfogadja a kimutatásban szereplő adatokat, azzal egyetért, abban az esetben - a gyorsabb ügyintézés érdekében - arról értesítheti a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervet.

3.) A kimutatásban szereplő adatok eltérésének az okait a nyugdíjbiztosítási szerv kivizsgálja és amennyiben a biztosított által benyújtott okiratok nem elegendők az érdemi döntéséhez, abban az esetben a nyugdíjbiztosítási szerv

- a biztosítottat nyilatkozattételre szólíthatja fel,
- a foglalkoztatótól vagy más adatszolgáltatásra kötelezettől adatot kérhet,
- bizonyítási eljárást folytathat le,
- helyszíni szemlét tarthat a munkáltatónál,
- 2009. december 31-ét követő időszakra vonatkozóan az állami adóhatóságnál adategyeztetést, adóhatósági eljárást kezdeményezhet.

4.) Az egyeztetési eljárás lezárásaként a nyugdíjbiztosítási igazgatósági szerv határozatot hoz. A határozatot akkor hozza meg a nyugdíjbiztosítási igazgatósági szerv, amennyiben

- az ügyfél elfogadja a kimutatásban foglaltakat,
- 90 napon belül nem válaszol az átvett kimutatásra,
- az érintett a kimutatást nem fogadja ugyan el, de az ügyben az ügyintéző által el nem fogadott információval kapcsolatos bizonyítékkal nem rendelkezik.

A határozatban fel kell tüntetni az adatmódosításokat, illetve a kért adatmódosítások el nem fogadásának az okát, továbbá az adategyeztetési eljárást követően a már pontosított nyilvántartásban szereplő adatait, amelyek az 1.) pontban már tételesen meghatározásra kerültek.

5.) Az egyeztetési eljárást a nyugdíjbiztosítási szervnek 60 napon belül le kell folytatnia, amely ügyintézési idő egyszeri alkalommal 60 nappal meghosszabbítható. Az ügyintézési időbe nem számít bele az érintett értesítésétől, a biztosított visszajelzésének beérkezéséig, ennek hiányában a biztosított számára rendelkezésre álló 90 napos visszajelzési határidő leteltéig terjedő idő.

Mint azt már az előzőekben említettük, az egyeztetési eljárás befejeztével határozat kerül kiadásra, amellyel szemben természetesen jogorvoslással lehet élni.

A határozattal lezárt időszak adatainak utólagos módosítására (akár az öregségi nyugdíj igénylésekor) egy lehetőség adódik, még pedig akkor, amikor olyan tény, adat vagy más bizonyíték kerül bemutatásra a nyugdíjbiztosítási szerv számára, amelyet az egyeztetési eljárás során nem vizsgáltak. Tehát a lezárt időszak adatai csakis ennek a feltételnek a fennállása esetén módosíthatóak.

*

*

*

Mint az a tájékoztatóból is jól látható, az öregségi nyugdíjra való jogosultság, illetve annak mértékének szempontjából nagyon fontos adatok pontosításáról van szó az adategyeztetési eljárás során. Fontos tehát a személyi állomány pozitív hozzáállása az adategyeztetéshez, mivel ezen eljárás keretében lehet tisztázni azokat a jogviszonyokat is, amelyekre vonatkozóan jelenleg hiányos vagy egyáltalán nem rendelkezik adatokkal a nyugdíjbiztosítási szerv.

Az adategyeztetési eljárással kapcsolatosan a lakóhely szerint illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatal nyugdíjbiztosítási igazgatósága adhat további tájékoztatást, valamint a tájékoztatóval kapcsolatos kérdésekkel közvetlenül fordulhatnak a HM Védelemgazdasági Hivatal Pénzügyi és Ellenőrzési Igazgatóság, Adóügyi és Járulékalapú Ellátási Osztályához (Tel.: 236-51-11 / 252-07, 257-63, 257-64).